

Apariția **Gramaticii de bază a limbii române** (GBLR) a fost determinată de întâlnirile pe care autorii **Gramaticii limbii române** (GALR), apărută în 2005 și reeditată în 2008, le-au avut cu profesorii de limba și literatura română, întâlniri care se încheiau cu întrebări de genul: „Noi ce gramatică trebuie să știm?” sau „Suntem pregătiți să primim o asemenea gramatică?”.

Elaborată sub egida Academiei Române, **Gramatica de bază a limbii române** răspunde astfel solicitării de a se realiza o lucrare mai simplă ca organizare și mai redusă ca dimensiuni, incluzând datele esențiale pentru înțelegerea structurii și a funcționării de ansamblu a limbii române.

Prin caracterul ei declarat explicativ, evidențiat prin raportarea constantă la tradiția gramaticii românești, **Gramatica de bază a limbii române** reprezintă un punct de interes pentru toți aceia care sunt preocupați de problematica actuală a domeniului: autori de manuale moderne, profesori, studenți, elevi.

În prefata acestei lucrări, Gabriela Pană Dindelegan (coordonatorul lucrării) face următoarea precizare: „Ar fi cu totul eronat să se creadă că această nouă lucrare este același lucru cu o gramatică școlară. GBLR nu este un manual școlar și nici un manual universitar, ci o lucrare care, păstrându-se la un nivel teoretic ridicat, corespunzător nivelului teoretic al momentului științific actual, are drept scop să faciliteze accesul la datele descrierii pentru categorii cât mai largi de cititori”.

Față de GALR, eforturile autorilor GBLR au mers în direcția sintetizării, organizării și sistematizării suplimentare a materialului, a explicării tuturor conceptelor, precum și în direcția evidențierii diferențelor semnificative față de tradiția gramaticală, dar și față de GALR, astfel încât informația noii gramatici să devină accesibilă profesorilor de limba română.

Cartea este însoțită și de un Caiet de exerciții (216 pagini), care urmărește aplicarea conceptelor teoretice moderne din lucrare în practica didactică. Este propusă o paletă diversificată de exerciții: de recunoaștere, de analiză, de construcție, de interpretare a materialului faptic, exerciții de tip normativ. Exercițiile din acest Caiet asigură dirijarea activității de învățare spre aspectele considerate de autori ca fiind reprezentative, dar și mai dificile. Propunând și rezolvări, autorii vin cu adevărat în sprijinul școlii, atât al profesorilor cât și al elevilor. Dacă GBLR este destinată mai ales profesorilor și autorilor de manuale școlare, caietul de exerciții este destinat, în egală măsură, profesorilor și elevilor.

Ca structură, GBLR are trei secțiuni:

a) Partea I, destinată gramaticii (morfosintaxei) claselor lexico-gramaticale (părților de vorbire);

b) Partea a II-a, destinată tratării speciale a funcțiilor sintactice, cea care păstrează în cea mai mare măsură legătura cu tradiția gramaticală;

c) Partea a III-a, redusă ca întindere, referitoare la fenomenele enunțiative.

Se poate face observația că fenomene din partea a II-a apar cu anticipație în partea I (descrierea sintactică a claselor lexico-gramaticale) iar fenomene enunțiative apar cu anticipație în partea I și a II-a (odată cu descrierea rolului deictic și anaforic al pronumelor, al adverbilor și al flexiunii verbale, cu prezentarea conectorilor, a predicatului enunțării etc.).

Ca nivel teoretic, Gramatica de bază a limbii române reflectă concepția din GALR și păstrează, în multe privințe, inovațiile introduse acolo.

Totuși, unele diferențe în raport cu GALR au fost necesare (atât în ceea ce privește teoria generală, cât și în ce privește descrierea de detaliu), diferențe bazate pe o serie de articole și de cărți apărute în ultimul timp, fie posterioare lucrului la GALR.

Dintre modificările nou introduse, cele mai semnificative vizează, pe de o parte, perspectiva mai apăsător morfosintactică, iar, pe de altă parte, modul de concepere a sintaxei grupului nominal.

GBLR, astfel concepută, vine în sprijinul profesorilor de limba și literatura română din sistemul preuniversitar care, în activitățile lor cu elevii utilizează GALR (2005/2008) și care, prin viitoare programe și manuale de limba română vor prelucra „pentru școală” informația din GALR, studenților, elevilor din gimnaziu și liceu, publicului larg.

Oricum, această lucrare își va pune pecetea asupra pregătirii elevilor, asigurându-le un mod judicios de lucru, și, de aceea, o recomandăm celor interesați de studiul gramaticii românești.

Tonul riguros științific al expunerii, abordarea competentă a problemelor de limbă, ineditul ideilor transmise și vasta informare ne determină să considerăm lucrarea Gramatica de bază a limbii române un succes științific real în peisajul lingvisticii românești actuale.